

ה'. והכל הוא סוד ליודעי הדין. באו רבי אבא ויהודה רבי אבא, ונשקו את ידו. אמר רבי אבא, עד היום הנה לא למדתי בדבר הנה, רק עכשו. אשרי חלקי שזכיתי לשמע אותו.

ויבאה יצחק האהלה שרה אמו. אמר רבי יוסי, הפסוק הנה קשה. האהלה? הנה צריך להיות לאהלה שרה אמו! מה זה האהלה? שחזרה לשם השכינה. משום שכל זמן ששרה היתה קימת בעולם, לא וזה ממנה השכינה, ונר היה דולק מערב שבת לערב שבת והיה מאיר את כל אותם ימות השבוע. אחר שמתה, כבה אותו הנר. כיון שבאה רבקה, חזרה השכינה והדליקה את הנר. שרה אמו - שדמתה לשרה בכל מעשיה.

רבי יהודה אמר, כמו שדמותו של יצחק היתה כדמותו של אברהם, וכל מי שראה את יצחק אמר זה ודאי אברהם שהוליד את יצחק - כך גם דמותה של רבקה ממש היתה כדמותה של שרה, ומשום כך שרה אמו ודאי אמר רבי אלעזר, בכל כך זה, אבל בא ראה, זהו סוד. שאף על גב ששרה מתה, דמותה לא וזה מן הבית, ולא נראתה שם מיום שמתה עד שבאה רבקה. כיון שנכנסה רבקה, נראתה דמותה של שרה, שפתיב ויבאה יצחק האהלה וגו'. מיד שרה אמו נראתה שם. ולא היה רואה, רק יצחק לבדו כשנכנס לשם, ועל כן וינחם יצחק אחרי אמו. [כ"א מה זה אחרי אמו? אחרי] שאמו נראתה והודמנה בבית, ועל כן לא כתוב אחרי מיתת אמו, אלא אחרי אמו.

רבי שמעון אמר, מה שונה שפתיב ביצחק, ויקח את רבקה

מרום לעולם יי. וכלא איהו רזא לידעי מדין. אתו רבי אבא וההוא יודאי ונשקו ידי. אמר רבי אבא עד יומא דין לא קאימנא במלה דא בר השתא. זפאה חולקי דזכינא למשמע ליה:

ויבאה יצחק האהלה שרה אמו. אמר רבי יוסי האי קרא קשיא. האהלה. לאהל שרה אמו מיבעי ליה, מאי האהלה. דאהדרת תמן שכינתא, בגין דכל זמנא דשרה קיימא בעלמא שכינתא לא אעדי מינה, ושרגא הוה דליקת מערב שבת לערב שבת והוה נהיר כל אינון יומי דשבתא, פתר דמיתת, פבתה ההיא שרגא. כיון דאתת רבקה אהדרת שכינתא ושרגא אדליקת. שרה אמו, דדמיא לשרה בכל עובדהא.

רבי יהודה אמר כמה דדיוקניה דיצחק הוה כדיוקניה דאברהם, וכל מאן דחמי ליצחק אמר דא אברהם, ודאי אברהם הוליד את יצחק, הכי נמי רבקה דיוקנה ממש הוה דיוקנא דשרה, ובגין כך שרה אמו ודאי.

אמר רבי אלעזר בכללא הכי הוא, אבל תא חזי, רזא איהו דאף על גב דשרה מיתת, דיוקנה לא אעדי מן ביתא, ולא אתחזי תמן מיומא דמיתת עד דאתת רבקה, כיון דעאלת רבקה אתחזיאת דיוקנא דשרה, דכתיב ויביאה יצחק האהלה וגו' מיד שרה אמו אתחזיאת תמן, ולא הוה חמי לה בר יצחק בלחודוי כד אעיל תמן, ועל דא וינחם יצחק אחרי אמו (כ"א מאי אחרי אמו, אחרי) דאמו אתחזיאת ואזדמנא בביתא, ועל דא לא פתיב אחרי מיתת אמו, אלא אחרי אמו.

רבי שמעון אמר מאי שנא דכתיב ביה ביצחק ויקח את רבקה ותהי לו לאשה

וַיֵּאָהֳבָהּ. פִּינּוֹן דְּאָמַר וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה לֹא יִדְעָנָא דְהוּא רַחִים לָהּ, דְּהָא כָּל בְּנֵי עַלְמָא רַחֲמֵי לְנִשְׁיֵיהּ. מָאִי שְׁנָא בִּיצְחָק דְכְּתִיב בֵּיהּ וַיֵּאָהֳבָהּ.

ותהי לו לאשה ויאהבה? פִּינּוֹן שְׂאֵמַר וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה, לֹא יִדְעָנּוּ שְׁהוּא אֲהֵב אוֹתָהּ? שְׁהָרִי כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם אוֹהֲבִים אֶת נִשְׁוֹתֵיהֶם. מַה שׁוֹנָה בִּיצְחָק שְׁכָתוּב בּוֹ וַיֵּאָהֳבָהּ?

אֲרָא וְדָאִי הַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל הָאֵהָבָה שֶׁל הַזְּכָר לְאִשָּׁה אֵינָה אֶלָּא בְּשִׂמְאֵל, שְׁכָתוּב (שיר א) שְׂמָאלוּ תַחַת לְרַאשֵׁי. וְחִשְׁף וְלִילָה הֵם יַחַד, וְהַשְּׂמָאל מְעוֹרָר תְּמִיד אֵהָבָה לְנִקְבָה וְאוֹחוֹ בָּהּ. וְעַל כֵּן, אֵף עַל גַּב שְׂאֲבָרְהֶם (ס"א ה"ח) אוֹהֵב אֶת שְׂרָה, לֹא כְּתוּב בּוֹ וַיֵּאָהֳבָהּ, אֶלָּא בִּיצְחָק. וְאִם תֹּאמַר וַיֵּאָהֵב יַעֲקֹב אֶת רַחֵל - הַצַּד שֶׁל יַצְחָק שֶׁהָיָה בּוֹ עָשָׂה לוֹ.

אֲרָא וְדָאִי אֲתַעְרוּתָא דְרַחֲמֵמוּ דְדְּכּוֹרָא לְגַבֵּי אֲתַתָּא לָאו אִיהּוּ אֶלָּא שְׂמָאלָא דְכְּתִיב, (שיר השירים ב) שְׂמָאלוּ תַחַת לְרַאשֵׁי. וְחִשְׁף וְלִילָה כַּחַד אֵינּוֹן, וְשְׂמָאלָא אֲתַעַר רַחֲמֵמוּ תְדִיר לְגַבֵּי נּוֹקְבָא וְאֲחִיד בָּהּ, וְעַל דָּא אֵף עַל גַּב דְּאֲבָרְהֶם (ס"א ה"ח) רַחִים לָהּ לְשְׂרָה לֹא כְּתִיב בֵּיהּ וַיֵּאָהֳבָהּ אֶלָּא בִּיצְחָק. וְאִי תִימָא וַיֵּאָהֵב יַעֲקֹב אֶת רַחֵל, סְטָרָא דִּיצְחָק דְּהוּא בֵּיהּ קַעְבִּיד לִיהּ.

תָּא חֲזִי, אֲבָרְהֶם כַּד חֲמָא לְשְׂרָה (ס"א לרַבָּה) הָוָה מְחַבֵּק לָהּ וְלֹא יַתִּיר, אֲבָל יַצְחָק דְּאִיהּוּ בְּעַלָּה אֲחִיד בָּהּ וְשׁוּי דְרוּעֵיהּ תַּחֲוֹת רִישָׁהּ דְכְּתִיב שְׂמָאלוּ תַחַת לְרַאשֵׁי וַיִּמְיֵנוּ תַּחֲבָקְנִי. לְבַתָּר אֲתָא יַעֲקֹב וְשִׁמְשׁ עֲרֶסָא וְאוּלִיד תְּרִיסַר שְׁבַטִין כִּלְאָ כְּדָקָא יָאוּת.

בָּא רָאֵה, כְּשִׂאֲבָרְהֶם רָאֵה אֶת שְׂרָה (ס"א אֶת רַבָּה), הִנֵּה מְחַבֵּק אוֹתָהּ וְלֹא יוֹתֵר. אֲבָל יַצְחָק שְׁהוּא בְּעַלָּה, אֲחוֹז בָּהּ וְשֵׁם אֶת זְרוּעוֹ תַחַת רַאשָׁהּ, שְׁכָתוּב שְׂמָאלוּ תַחַת לְרַאשֵׁי וַיִּמְיֵנוּ תַּחֲבָקְנִי. אַחַר כֵּן בָּא יַעֲקֹב וְשִׁמְשׁ מִטָּתוֹ, וְהוּלִיד שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבַטִים, כִּלְמֵם כְּרָאוּי.

וְתָא חֲזִי אֲבָהֵן כִּלְהוּ בְּרִזָּא חֲדָא (דף קלג ע"ב) אֲזִלוּ. וְכִלְהוּ שְׁמִשׁוּ בְּאַרְבַּע נְשִׁין כָּל חַד מְנִיֵּיהּוּ, אֲבָרְהֶם בְּאַרְבַּע שְׂרָה וְהֶגֶר וְתָרִי פִּלְגָשִׁים. דְכְּתִיב וְלִבְנֵי הַפִּלְגָשִׁים אֲשֶׁר לְאֲבָרְהֶם, פִּלְגָשִׁים תְּרִי הָא אַרְבַּע.

ובא וראה, כָּל הָאֲבוֹת הִלְכוּ בְּסוּד אֶחָד, וְכִלְמֵם שְׁמִשׁוּ בְּאַרְבַּע נְשִׁים כָּל אֶחָד מֵהֶם. אֲבָרְהֶם בְּאַרְבַּע - שְׂרָה וְהֶגֶר וְשִׁתִּי פִּילְגָשִׁים, שְׁכָתוּב וְלִבְנֵי הַפִּילְגָשִׁים אֲשֶׁר לְאֲבָרְהֶם. פִּילְגָשִׁים - שְׁתִּים. הִנֵּה אַרְבַּע. יַצְחָק בְּסוּד שֶׁל אַרְבַּע שֶׁל הַצַּד שֶׁל רַבָּה, שְׁכָתוּב וַיִּקַּח אֶת רַבָּה - אֶחָד. וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה - שְׁתִּים. וַיֵּאָהֳבָהּ - שְׁלֹשׁ. וַיִּנְחַם יַצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ - הִנֵּה אַרְבַּע. כִּנְגַד זֶה הָיָה לִיעֲקֹב אַרְבַּע נְשִׁים. וְהַכֵּל בְּסוּד אֶחָד.

יַצְחָק בְּרִזָּא דְאַרְבַּע דִּסְטִירוּ דְרַבָּהּ, דְכְּתִיב וַיִּקַּח אֶת רַבָּה חַד. וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה תְּרִי. וַיֵּאָהֳבָהּ תְּלַת. וַיִּנְחַם יַצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ הָא אַרְבַּע. לְקַבֵּל דָּא הוּוּ לִיעֲקֹב אַרְבַּע נְשִׁין. וְכִלְאָ בְּרִזָּא חֲדָא.

רבי חייא אמר, אֲבָרְהֶם וַיַּצְחָק שְׁמִשׁוּ כָּל חַד בְּאֲתַתָּא חֲדָא בְּרִזָּא דְקוּדְשָׁא. אֲבָרְהֶם בְּסוּד שֶׁל קֹדֶשׁ. אֲבָרְהֶם עִם שְׂרָה, יַצְחָק עִם רַבָּה. דְכִנְגַד שְׁנֵיהֶם הָיוּ אַרְבַּע נְשִׁים לִיעֲקֹב בְּשִׁנֵּי

רבי חייא אמר אֲבָרְהֶם וַיַּצְחָק שְׁמִשׁוּ כָּל חַד בְּאֲתַתָּא חֲדָא בְּרִזָּא דְקוּדְשָׁא. אֲבָרְהֶם בְּסוּד שֶׁל קֹדֶשׁ. אֲבָרְהֶם עִם שְׂרָה, יַצְחָק עִם רַבָּה. דְכִנְגַד שְׁנֵיהֶם הָיוּ אַרְבַּע נְשִׁים לִיעֲקֹב בְּשִׁנֵּי